

Živjeti s nama

- Integracija osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom u Hrvatskoj

/// Primjeri iz lokalnih zajednica

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

ESF
UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

IMPRESUM

Izdavač: **DKolektiv - organizacija za društveni razvoj**

Za izdavača: **Lejla Šehić Relić**

Godina izdanja: **2022.**

Uredile: **Mirta Kovačević i Nikoleta Poljak**

Lektura: **Mirta Kovačević**

Grafičko oblikovanje i priprema za tisak: **CIPMANN d.o.o.**

Naklada: **300 primjeraka**

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek pod brojem 150513004.

ISBN: 978-953-56773-5-2

Svi izrazi u muškom rodu koji imaju rodno značenje korišteni u ovome priručniku uporabljeni su neutralno i jednako se odnose na ženske i muške osobe.

Publikacija je nastala u okviru projekta „Živjeti s nama“ koje su u razdoblju od travnja 2020. do ožujka 2022. proveli partneri: DKolektiv - organizacija za društveni razvoj, Gradsko društvo Crvenog križa Osijek, Informativno pravni centar Slavonski Brod, Udruga za kreativni razvoj - SLAP, Agencija lokalne demokracije Sisak, Grad Osijek i Grad Slavonski Brod.

Za više informacija

DKolektiv - organizacija za društveni razvoj

A Stjepana Radića 16, 31 000 Osijek

T +385 31 211 306

E dkolektiv@dkolektiv.hr

W www.dkolektiv.hr

dialogue///društvo///diversity

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
www.strukturnifondovi.hr

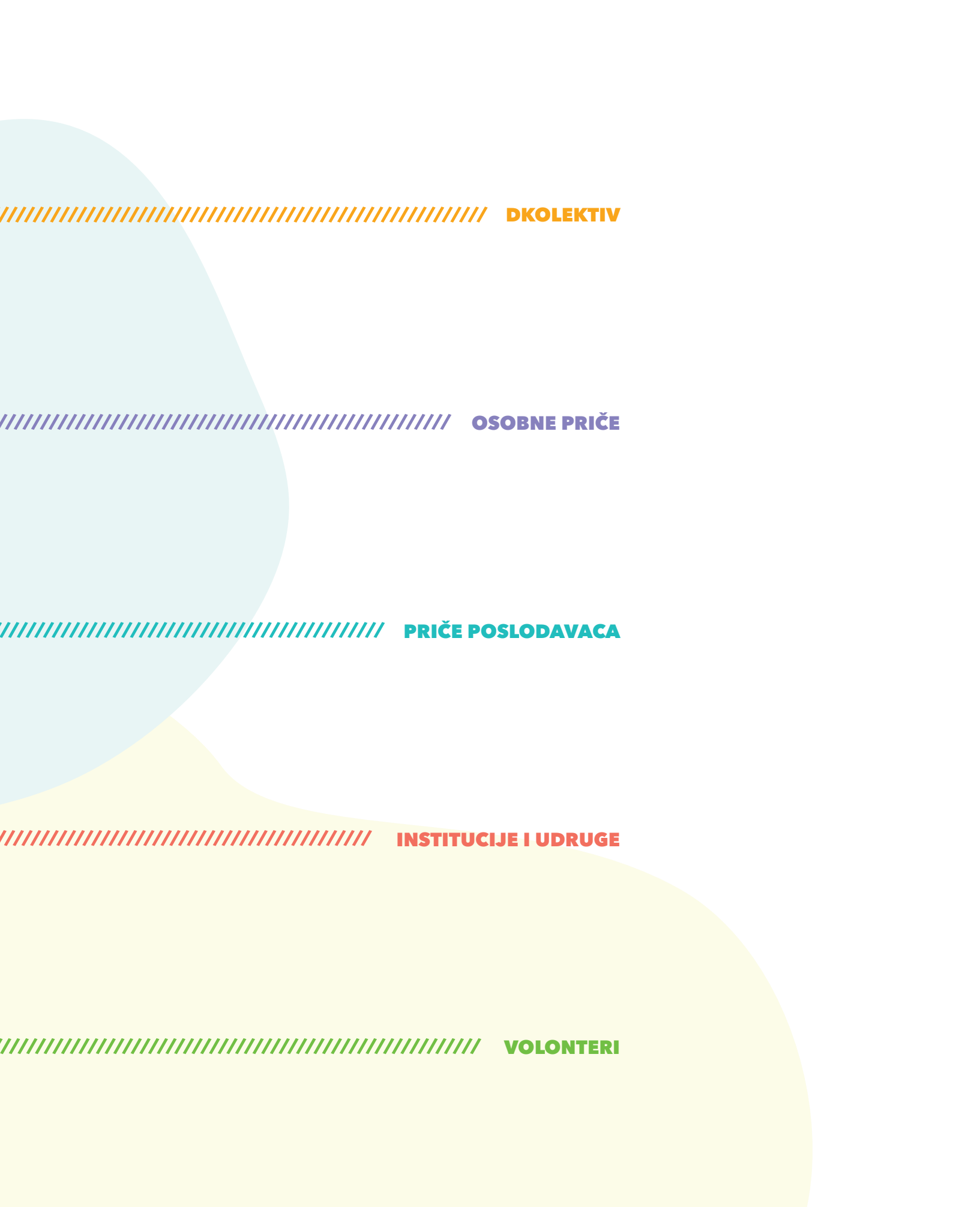

„Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda“
„Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost DKolektiva - organizacije za društveni razvoj“.

Živjeti s nama

**- Integracija osoba s
odobrenom međunarodnom
zaštitom u Hrvatskoj**

/// Primjeri iz lokalnih zajednica

//////////////////// **DKOLEKTIV**

//////////////////// **OSOBNÉ PRIČE**

//////////////////// **PRIČE POSLODAVACA**

//////////////////// **INSTITUCIJE I UDRUGE**

//////////////////// **VOLONTERI**

6	//////////	Uvod	
7	//////////	Ruba Nadaf	Djevojka iz Sirije koja je odrasla na putu do Hrvatske
9	//////////	Grad Karlovac	Uloga lokalne samouprave u integraciji
13	//////////	Škola i zajednica - put u integraciju	Primjer integracije djece izbjeglica u OŠ Gustava Krkleca, Zagreb
17	//////////	Are you Syrious?	Od neformalne inicijative do organizacije – volonteri kao nositelji promjene
21	//////////	Centar za mirovne studije	Podrška izbjeglicama, migrantima i azilantima kroz volonterski program
24	//////////	Twana Rasul	Mladić iz Iraka koji je svoj novi dom pronašao u Osijeku
26	//////////	Toni Vlaškovac, Tonino Barbieri j.d.o.o.	Twanin poslodavac i prijatelj
28	//////////	Hrvatski Crveni križ	Zapošljavanje osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom
29	//////////	Ali Mohammad Shuryabi i Inayatullah Jiskani	Prevoditelji u Hrvatskom Crvenom križu
31	//////////	Aymen Aheen Abd Ali Al-Mimar	Iračanka koja je u Hrvatskoj stekla diplomu Fakulteta političkih znanosti
32	//////////	IKEA Hrvatska	Kako poslodavac može doprinijeti integraciji
34	//////////	Yellow Submarine d.o.o.	Lanac restorana kao primjer dobre prakse zapošljavanja stranaca
35	//////////	Lokalna koordinacija za integraciju - Sisak	Iz perspektive Agencije lokalne demokracije Sisak
38	//////////	Centar za kulturu dijaloga - CKD	

Integracija se događa tamo gdje ljudi žive i rade, u vrtićima i školama u koje šalju svoju djecu, u javnim prostorima gdje provode svoje slobodno vrijeme, u naselju ili ulici u kojoj dijele život sa svojim susjedima. Ovaj složen dvosmjerni proces postavlja jednako ozbiljne zahtjeve pred izbjeglice i azilante, kao i pred lokalno stanovništvo, u svim aspektima njihova života. Stoga su suosjećanje, solidarnost i sposobnost zajednice da odgovori na različite izazove integracije presudni da se ljudi koji su došli u našu zemlju u njoj uistinu osjećaju dobrodošlo i sigurno.

U ovoj publikaciji predstavljene su osobne priče ljudi koji su u Hrvatsku došli kao izbjeglice u nadi da će ovdje izgraditi novi dom. Donosimo vam i praktične primjere različitih dionika iz lokalne zajednice koji su se nesebično i s puno suosjećanja posvetili integraciji. Svi tekstovi nastali su na osnovu razgovora s osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom te predstavnicima lokalne samouprave, škole, poslodavaca i udruga koji aktivno pružaju podršku integraciji na lokalnoj razini. Razgovore su obavili zaposlenici DKolektiva i Gradskog društva Crvenog križa Osijek uz podršku studentica socijalnog rada u Osijeku tijekom veljače 2022. godine.

Svima koji su dali doprinos u izradi ove publikacije veliko hvala.

Ruba Nadaf ///////////////////////////////////
Twana Rasul ///////////////////////////////////
Ali Mohammad Shuryabi ///////////////////////////////////
Aymen Aheen Abd Ali Al-Mimar ///////////////////////////////////
Inayatullah Jiskani ///////////////////////////////////
Aya Al Qubaitari ///////////////////////////////////

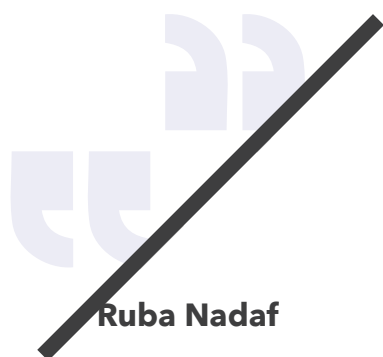
Agencija lokalne demokracije Sisak ///////////////////////////////////
Are you Syrious? ///////////////////////////////////
Centar za mirovne studije ///////////////////////////////////
Centar za kulturu dijaloga ///////////////////////////////////
Grad Karlovac ///////////////////////////////////
Hrvatski Crveni križ ///////////////////////////////////
IKEA Hrvatska d.o.o. ///////////////////////////////////
OŠ Gustava Krkleca, Zagreb ///////////////////////////////////
Yellow Submarine d.o.o. ///////////////////////////////////
Tonino Barbieri j.d.o.o. ///////////////////////////////////

Nikoleta Poljak

DKolektiv – organizacija za društveni razvoj

Ruba Nadaf

- Djevojka iz Sirije koja je odrasla na putu do Hrvatske

“Ja sam Ruba Nadaf, dolazim iz Sirije iz grada Alab, imam 21 godinu. Živjela sam u Siriji do svoje jedanaeste godine. Otišli smo iz Sirije zbog rata.”

Tako počinje priča o djevojci zvanoj Ruba koja je veliki dio svoga života provela na putu do Hrvatske. Sa svojim roditeljima i četiri sestre uputila se na vrlo dugačak i zahtjevan put do Turske gdje su sedam godina živjeli u izbjegličkom kampu. U Turskoj je završila osnovnu i srednju školu. Krajem 2019. godine došli su u Hrvatsku, baš kada je počela pandemija. Prvo su dva mjeseca bili u Prihvatilištu za tražitelje azila u Kutini. Ondje su učili hrvatski, a nakon što su dobili dokumente preselili su se u Sisak. Premda je od 11

obitelji koje su došle s njima u Hrvatsku devet obitelji odlučilo otići u Njemačku, oni su odlučili ostati ovdje. Otac na početku nije bio za to da ostanu, no majka i sestre više nisu imale snage seliti se i živjeti bez dokumenata, bez slobodnog kretanja. Otac se složio s njima i rekao: „Dobro, ostat ćemo ovdje, a što ćemo raditi?” Tu je krenulo novo poglavlje te je došla ideja za kolače. Danas pripremaju i prodaju arapske kolače, najviše u Sisku i Zagrebu, ali plan im je širiti se.

U međuvremenu, Ruba je dobro naučila hrvatski jezik. Prijavila se na dosta tečajeva za hrvatski jezik i online edukacije, u sklopu organizacije u kojoj je volontirala prevodila je tekstove s engleskog na hrvatski, te naposljetku, ali i najbitnije, naučila je pričati hrvatski iz razgovora s ljudima. Iako je Ruba danas jako otvorena i komunikativna osoba, ranije nije bila takva. Smatra da je za to zaslužan cijeli put koji je prošla. U Turskoj je drukčija kultura i žene ne mogu same raditi određene poslove. Puno toga mora biti u pratnji muškarca. No to se promijenilo dolaskom ovdje, u Hrvatsku. Osim toga, sada je odrasla i odgovorna pa njezin otac više ne mora sve raditi za njih djecu. Nažalost, očevo zdravlje je prilično narušeno zbog stresa koji je proživio sve te godine u izbjegličkom kampu, brinući se kao glava obitelji za sve njih.

S vremenom su upoznali dosta ljudi te stekli nova poznanstva i prijatelje, među kojima je i Emina iz Siska. Ona joj je bila velika podrška, osobito kada su iz državnog stana nakon dvije godine morali izaći van. Vjeruje da bi imali i više

prijatelja da se nije dogodila pandemija koronavirusom, a onda i potres. Danas žive u kući, imaju divne susjede i žive od prodaje kolača. Imaju svoj pravi mali obiteljski posao. Ono što joj nedostaje je obitelj koja je ostala u Siriji. Svoju baku Ruba nije vidjela 10 godina, ali se nada da će i to uskoro biti moguće.

Ruba sada radi u Crvenom križu, na uredskim poslovima. Ima velike planove. U trećem mjesecu ide na tečaj za medicinsku sestru, a na jesen želi upisati Medicinski fakultet u Zagrebu. Za fakultet se priprema uz sestru Razan koja pohađa srednju školu za farmaceutskog tehničara.

Njihov trenutni život u Hrvatskoj jako je dobar te je Hrvatska Rubi prirasla srcu. U isto vrijeme joj je sve to lijepo, ali i teško. Njezin plan je ostati živjeti ovdje, a glavni razlog su ljudi koje je upoznala. Jako joj je bitno što ljudi ovdje poštuju njezinu maramu, koja je dio njezine kulture, ali i poveznica sa Sirijom.

PRIPREMILE:

Laura Mlinarić, studentica socijalnog rada u Osijeku
Nikoleta Poljak, DKolektiv

Grad Karlovac

- Uloga lokalne samouprave u integraciji

Nakon izbijanja humanitarne izbjegličke krize 2015. godine, Hrvatska se obvezala na prihvati i integraciju 400 osoba kroz Program preseljenja. Donesene su tri Odluke Vlade Republike Hrvatske o preseljenju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva koje ispunjavaju uvjete za odobrenje međunarodne zaštite. Do sada je iz izbjegličkih kampova iz Turske preseljeno 250 osoba među kojima su i obitelji smještene u Karlovcu.

Prve skupine izbjeglica došle su u grad Karlovac u prosincu 2019. godine. Neposredno prije njihova dolaska, lokalna samouprava dobila je informaciju od Isusovačke službe za izbjeglice (JRS)¹ o potrebi prijema i smještaja izbjeglica koje dolaze u njihov grad. Na prve sastanke s JRS-om predstavnici Grada Karlovca pozvali su sve ustanove i institucije čija je podrška i partnerstvo bila nužna za integraciju izbjeglica u zajednicu. Među njima su razmijenjene potrebne informacije, uloge i odgovornosti te je dogovoren hodogram aktivnosti kako bi se osigurala adekvatna podrška tim ljudima tijekom njihova preseljenja i smještaja.

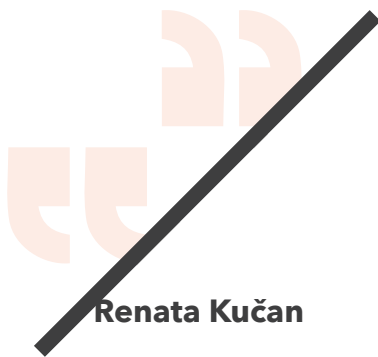
U Karlovac je tada došlo 9 obitelji među kojima 12 muškaraca, 10 žena i 21 maloljetna osoba (14 dječaka i 7 djevojčica). Na prvom Gradskom vijeću izglasane su izmjene Socijalnog programa te je ovim novim stanovnicama

¹ Isusovačka služba za izbjeglice (JRS) organizacija je koja je u to vrijeme, u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, pružala podršku izbjeglicama pri njihovom prijemu i smještaju u Hrvatskoj.

grada omogućeno ostvarivanje prava kao i svim drugim građanima. Osigurana im je pomoć i subvencije koje se odnose na djecu i njihovu prehranu u školi, školu u prirodi, pohađanje vrtićkih programa, kao i jednokratnih novčanih pomoći. Ta odluka Gradskog vijeća osobito je važna, s obzirom na to da državne mjere, koje uključuju dvogodišnji smještaj i plaćanje režijskih troškova, prestaju nakon dvije godine, no ostaje im pravo korištenja subvencija iz Gradskog socijalnog programa. Odmah po njihovu dolasku prijavljeni su u policiju radi dobivanja dozvole boravka,

osigurana im je zdravstvena i socijalna skrb, a punoljetne odrasle osobe prijavljene su na Hrvatski zavod za zapošljavanje. Primjerice, mogućnost osposobljavanja preko mjere HZZ-a koristilo je 9 muških članova doseljenih obitelji. Šesnaestero djece upisano je u tri osnovne škole u Karlovcu, a jedan je maloljetnik upisao srednju obrtničku školu. Prema riječima Renate Kučan, dipl. učiteljice, voditeljice Odsjeka za odgoj i obrazovanje, udruge, sport i socijalnu skrb u Gradu Karlovcu, cijeli taj proces nije bio jednostavan.

Renata Kučan

“Za sve nas prvi dani boravka ovih ljudi u našem gradu bili su prepuni izazova. Rješavali su se problemi s opremanjem stanova, grijanjem i strujom te raznoraznim kvarovima, brojem kreveta kojih je negdje bilo premalo, a negdje previše.

Djelatnici različitih službi Grada Karlovca bili su na raspolaganju i radnim i neradnim danima. Bilo nam je važno riješiti poteškoće na koje smo nailazili kako bi ove obitelji mogle živjeti u sigurnom okruženju. Posebno smo brinuli o obiteljima s malom djecom.

U to vrijeme bilo je straha među građanima i negativnih stavova, najviše na društvenim mrežama.

Bili smo svjesni da je ovo nova situacija, ne samo za doseljene obitelji, već i za zajednicu. Stoga smo rado podržali inicijativu Medžlisa Islamske zajednice Karlovac i sudjelovali u organizaciji druženja i zajedničkog ručka pristiglih obitelji i građana, predstavnika ustanova, institucija, udruga, medija...”

Događaj su zajedno organizirali Medžlisa Islamske zajednice Karlovac, Zirat Islamske zajednice, Isusovačka služba za izbjeglice i Grad Karlovac.

U velikoj su mjeri u procesu integracije pomogli volonteri. Na početku je 10-ak građana pružalo volontersku podršku kroz ulogu socijalnog mentora - pomagača i prijatelja obitelji kojoj su bili dodijeljeni.

Ubrzo su se uključile škole. Podršku u učenju školskoj djeci pružalo je 15 srednjoškolaca iz Gimnazije Karlovac. Osobito je bila važna pomoć u učenju hrvatskog jezika. U osnovnim školama nastavnici, roditelji i djeca također su se vrlo brzo i samoinicijativno uključivali i organizirali prikupljanje pomoći u odjeći i obući, higijenskim potrepštinama, priboru za školu, knjigama i sl.

U gradu su organizirana različita interkulturalna događanja te različiti skupovi i sastanci važni za povezivanje i suradnju na pitanjima važnim za kvalitetnu i uspješnu integraciju. Primjerice, u prostoru Džemata Karlovac (mesdžid) organizirane su aktivnosti koje su poticale interakciju azilanata i lokalnog stanovništva. U povodu Svjetskog dana izbjeglica, 15. lipnja 2020., u Centru za mlade Grabrik održan je stručni skup za relevantne ustanove i organizacije na temu „Integracija izbjeglica – nove prilike za učenje“.

Kada izbjeglice dođu u Hrvatsku, za njih se odmah organizira tečaj hrvatskog jezika. Međutim, to nije dovoljno za kvalitetnu komunikaciju, a osobito ne za praćenje odgojno-obrazovnog procesa kod djece koja su uključena u škole. Sporazumijevanje s izbjeglicama Renata Kučan opisala je ovako: „Nešto su nam pomagali prevoditelji. Nešto rukama i nogama, a najviše osmijehom.“ Tijekom ljeta organizacije civilnog društva organizirale su dodatne radionice hrvatskog jezika za žene i djecu azilantskih obitelji, što je Grad Karlovac vrlo rado podržao te omogućio

korištenje prostora u Knjižnici za mlade. Unatoč svim naporima lokalne samouprave, udruga, građana i volontera, jezik i dalje ostaje velika zapreka, pogotovo kod odraslih.

Danas je u Karlovcu i okolici smješteno 6 obitelji (33 osobe).² U lokalnim tvrtkama zaposleni su svi muški članovi obitelji. Žene većinom ne rade, nego brinu o djeci. Osnovnu školu uspješno pohađa 11 djece, dok je troje u srednjoj školi, dvoje je u vrtiću i dvoje je novorođenih u Karlovcu. Grad Karlovac brine o ovim obiteljima kroz Gradski socijalni program i prati kako se snalaze u svakodnevnom životu. Sa školama su u stalnom kontaktu jer ih zanima socijalizacija i napredovanje djece u savladavanju jezika i gradiva. Prema svim saznanjima koja imaju može se zaključiti da su se ove obitelji uklopile u lokalnu zajednicu, djeca ostvaruju solidne rezultate u školi, uključuju se u različite aktivnosti u školi i izvan škole kao što su sportski klubovi te Glazbena škola Karlovac. Građani, njihovi najbliži susjedi, postali su im prijatelji koji im pomažu, ne samo financijski, nego i kao podrška u ovim teškim vremenima kada se svi bore i s epidemijom zbog bolesti COVID-19.

Danas djelatnike u Gradu Karlovcu najviše brine kako riješiti pitanje smještaja azilanata. Naime, u okviru Programa preseljenja temeljem Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (NN 127/17) i Okvira za integraciju osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita na lokalnoj razini, nakon dvije godine ističe pravo na smještaj i financiranje azilanata od strane Republike Hrvatske jer se smatra da su se oni dovoljno integrirali da mogu samostalno živjeti, pronaći smještaj i plaćati režijske troškove. Međutim, stvarnost je ipak drukčija te se zajedničkim djelovanjem Grada Karlovca, Centra za socijalnu skrb i nadležnih ministarstava uspjelo na neko vrijeme produžiti ugovore za smještaj obiteljima. Iako Grad Karlovac, kao i mnoge druge lokalne samouprave u RH, nije u posjedu stanova koji su raspoloživi za smještaj azilantskih obitelji, kroz planirane pomoći unutar svojih socijalnih programa pomaže u olakšavanju uvjeta u kojima se obitelji nalaze.

² Od ukupno devet obitelji koje su prve smještene u Karlovcu, četiri su napustile Hrvatsku. Jedna je nedavno vraćena i trenutno ima nužni smještaj u organizaciji Centra za kulturu dijaloga u privatnoj kući u Mrzlom Polju.

Osim toga, u suradnji s Centrom za socijalnu skrb Karlovac, Središnjim državnim uredom za obnovu i stambeno zbrinjavanje, Ministarstvom unutarnjih poslova i Ministarstvom rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Grad Karlovac aktivno radi na pronalaženju dugoročnijeg rješenja stambenog zbrinjavanja obitelji.

O tome što je bilo presudno da integracija ovih ljudi uspije te što je dobila zajednica, a što ona osobno, Renata Kučan kaže:

“Možda smo takva zajednica. Rat 90-ih u Karlovcu bio je intenzivan. Ta emocija i osjećaj da smo bili u sličnoj situaciji, da smo morali bježati i brinuti za vlastiti život sigurno su ostavili traga u nama i razvili veću empatiju za druge ljude koji su morali napustiti svoje domove. Kada smo dobili poziv, svi smo se uključili jer smo imali osjećaj da je to važno za sve nas.

Pitala sam se tada hoćemo li napraviti sve kako treba, hoćemo li donijeti ispravnu odluku kod upisa djece u tri, a ne u jednu školu kako je u nekim drugim zajednicama, kako će biti prihvaćeni od druge djece, susjeda.

Bilo mi je uistinu stalo do svih tih ljudi i da se oni što bolje snađu. Kod nas u uredu vlada dobra atmosfera što nam je sigurno pomoglo da se i mi lakše snađemo u svemu ovome.

Sada, po proteku vremena, vidim da smo donijeli dobre odluke jer su se i djeca i roditelji i škola i susjedi dobro snašli. Najvažnije je što je proces bio dvosmjernan jer su obje strane željele ostvariti kontakt i komunikaciju. Dolaskom ovih ljudi, zajednica je dobila neku novu pozitivu, iskustvo, znanje, običaje...

Osobno sam upoznala nove ljude i njihovu kulturu, učila sam i rasla svaki dan...”

PRIPREMILE:

Renata Kučan, Grad Karlovac
Nikoleta Poljak, DKolektiv

Škola i zajednica - put u integraciju

- Primjer integracije djece izbjeglica u OŠ Gustava Krkleca, Zagreb

OŠ Gustava Krkleca, smještena u naselju Travno u Novom Zagrebu, još 2017. godine otvorila je svoja vrata djeci koja dolaze iz država trećih zemalja i ratom ugroženih područja, a koja su sa svojim obiteljima u najvećem broju smještena u obližnje Prihvatilište za tražitelje međunarodne zaštite Porin. Većinom se radi o djeci iz Irana, Iraka, Afganistana, Sirije i Pakistana koja su prošla kroz duga i teška izbjeglička putovanja, često praćena traumatskim iskustvima i velikim pauzama u obrazovanju. Škola je ubrzo dobila status „punkt škole” koju je do sada pohađalo oko 200-tinjak

djece izbjeglica uzrasta od 1. do 8. razreda. Neku od ove djece imali su prilike samo nakratko upoznati jer su svoje putovanje s obiteljima nastavili prema zapadnoeuropskim zemljama. No neki od njih, koji su ostali u Hrvatskoj, danas su uspješni srednjoškolci ili su već zakoračili u svijet rada.

Prisjećajući se početaka u radu s ovom djecom, pedagoginja škole Ana Marinović Radojković kaže da su upravo ti prvi koraci za njih bili najteži:

“Kada je došao prvi val djece izbjeglica, osjećali smo veliku tremu i odgovornosti da to sve dobro prođe. Najveći strah bio je hoćemo li prepoznati potrebe te djece.

S jedne strane trebalo je slijediti zakonsku regulativu opisanu u pratećim pravilnicima i naputku Ministarstva znanosti i obrazovanja. Usporedno s tim, bilo je potrebno pripremiti učitelje kako bi osigurali veću podršku upravljanju raznolikošću u razredu te pripremiti roditelje i djecu kako bi otvoreno dočekali nove učenike.

Razgovarali smo sa svima o kojima je ovisio proces integracije, od stručnih suradnika, učitelja i nastavnika, do djece u razredima i njihovim roditeljima. Uključili smo lokalnu zajednicu - od mjesnog odbora do različitih klubova i društava u naselju. Nismo stavljali stvari pod tepih.”

Škola je smatrala da je važno sve uključene strane informirati o koracima koji se poduzimaju u cilju uključivanja djece izbjeglica u nastavu. S vijećima učitelja i roditelja razgovaralo se uz podršku Centra za mirovne studije (CMS)³, nakon čega su učitelji i stručni suradnici preuzeli ključnu ulogu u komunikaciji s vijećem učenika te sa svim razrednim odjelima. Iskreno se razgovaralo o tome odakle djeca dolaze, što im se događalo na putu, o važnosti dobrodošlice, kulturološkim razlikama i sličnostima te promjenama koje mogu očekivati s dolaskom ove djece u školu. Svjesni jezične barijere, posebnu pažnju posvetili su pripremi učitelja i nastavnika za nastavu hrvatskog jezika za strance te su tražili najbolje načine prevladavanja jezične barijere u nedostatku prevoditelja u školskim prostorima. Premda su imali samo nekoliko tjedana za pripremu, kada su djeca izbjeglice došli, nije bilo problema među djecom niti se netko od roditelja ili djece žalio.

„Na početku nije bilo puno djece koja su znala engleski jezik. Bilo je tu svega, naših strahova i nespretnosti. U nedostatku prevoditelja, odlučili smo se sami snaći, a prevoditelje smo tražili samo za važne sastanke. Koristili smo ruke, noge, mimiku i Google prevoditelj.“

Otvorenost i angažiranost učitelja i stručnih suradnika, uz vodstvo ravnateljice Marije Luković, dipl. učiteljice razredne nastave, bili su presudni za dobru pripremu škole za uključivanje djece izbjeglica u nastavu te za njihovu kasniju integraciju, ne samo u školu nego u cijelu zajednicu. Uspjeli su stvoriti školsko okruženje u kojem su strah i predrasude smanjeni na najmanju moguću mjeru. Danas je uključivanje djece izbjeglica dio svakodnevne škole, nema straha niti treme. Priprema se i nadalje provodi u prvim razredima kako bi djecu i njihove roditelje, koji tek ulaze u školu, upoznali s organizacijskom kulturom i vrijednostima za koje se škola zalaže.

Osim CMS-a, važna podrška školi tada su bili Gradski ured za obrazovanje Grada Zagreba, Pučko otvoreno učilište „Korak po korak“, Udruga Are you Syrious i Društvo za psihološku pomoć, s kojima i danas surađuju.

³ Centar za mirovne studije organizacija je koja dugi niz godina radi na pitanjima migracija i integracija.

Koraci uključivanja i podrške

Uobičajena procedura uključivanja djece u školu počinje dogovorom s Ministarstvom unutrašnjih poslova i Crvenim križem za razgovor s djecom i roditeljima u prisustvu prevoditelja, uz prethodni sistematski pregled školske liječnice. Na temelju razgovora i procjene poznavanja hrvatskog jezika i matematičkih vještina, raspoređuje se djecu u razredne odjele sukladno dobi djece, ako stanka u obrazovanju nije bila prevelika.

Djecu se, dok čekaju pripremnu nastavu hrvatskog jezika (140 sati), odmah uključuje u redovnu nastavu kako bi socijalizacija bila što učinkovitija. Tijekom pripremne nastave hrvatskog jezika učenici se prate opisno, a brojčano ocjenjivanje započinje nakon toga, tj. od početka pohađanja dopunske nastave hrvatskog jezika izvan kurikulumu. Ovaj način se pokazao dovoljnim za početno ovladavanje hrvatskog jezika, uz brigu o tome da ne zaborave svoj materinji jezik.

“Krajem 2021. godine došao je dečko iz Pakistana sa svjedodžbom iz svoje zemlje. Kako je bilo vrijeme blagdana, uz situaciju s pandemijom koronavirusom, znali smo da će prijevod njegove svjedodžbe potrajati. Kako malo govori engleski, odlučili smo ga odmah uključiti u nastavu i među učenike.

Bolje je da bude tu s nama nego sam s obitelji kod kuće. Dok svi skupa čekamo završavanje formalnih procedura i početak njegove pripremne nastave hrvatskog jezika, svi mu pomažemo, a najviše tata jer zna hrvatski jezik.”

Kako je to danas?

U školskoj godini 2021./2022. školu ukupno pohađa 13 djece izbjeglica, od kojih četvero učenika imaju odobrenu međunarodnu zaštitu, dok su ostali u statusu tražitelja međunarodne zaštite ili još uvijek čekaju odluke nadležnih institucija.

U školi se trude djecu uključiti u razrede po kronološkoj dobi, s roditeljima dogovaraju načine učenja hrvatskog i kakva im podrška u tome treba. Razredi se obavještavaju kada dolazi neko novo dijete te se s njima otvoreno i

iskreno govori o razlikama i očekivanjima od lokalne djece i djece migrantskog porijekla, npr. da oni neće biti ocjenjivani brojčano, kako ne bi bilo previranja među samom djecom. Organiziraju se razni projekti za druženje i razmjenu u školi u koje uključuju nastavnike, djecu i njihove roditelje. Pokreću aktivnosti kako bi se roditelji-susjedi ovih obitelji međusobno upoznali. Povezuju se i surađuju s drugima u zajednici – od mjesnog odbora do raznih klubova i društava kako bi se osiguralo uključivanje djece u sportske i kulturne te druge sadržaje izvan škole.

Učitelji su prošli cikluse edukacija usmjerenih boljem razumijevanju i primjeni inkluzivnih strategija poučavanja i metoda poučavanja inojezičnih učenika. Na web stranici škole nalaze se brošure na arapskom, farsu i engleskom jeziku koje su pripremili djelatnici škole o organizaciji odgojno-obrazovnog sustava u Hrvatskoj kao pomoć roditeljima djece izbjeglica.

Važnu podršku učenicima u razredu do pojave pandemije osiguravali su interkulturni medijatori, odnosno studenti pedagogije uključeni u ovaj angažman kroz suradnju škola

i Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Za djecu do četvrtog razreda koja su dobila azil, a roditelji su se zaposlili, osigurava se program produženog boravka. U školskoj kuhinji svi učenici u statusu tražitelja međunarodne zaštite imaju besplatna dva obroka gdje se pazi da jelovnici nemaju namirnice svinjskog podrijetla. Osigurana su besplatna sredstva za sve posjete, izlete, terenske nastave i škole u prirodi za navedene učenike. Izvan škole, primjerice u Poriču, podršku djeci osigurava Crveni križ, dok ona koja su se preselila s roditeljima u stanove imaju podršku volontera pomagača koje osiguravaju organizacije civilnog društva.

“U OŠ Gustava Krkleca živjeti različitost događa se u svakodnevnim susretima, a kultura ustanove je time obogaćena. Više vjerujemo u svoje kapacitete jer smo kroz brojne nove situacije shvatili koliko možemo i znamo.

Danas svi skupa lakše prihvaćamo nove stvari. Podrška smo drugim školama i odgojno-obrazovnim ustanovama u Hrvatskoj kojima prenosimo svoj primjer rada na integraciji. Uključeni smo u razna istraživanja modela poučavanja djece inojezičara i strategije podrške odgojno-obrazovnom sustavu u integraciji.

Svim ustanovama koje će se tek susresti s integracijama poručili bismo da uz profesionalni pristup odgoju i obrazovanju otvore svoja srca za rušenje kulturnih barijera, bez straha i predrasuda, stvarajući tako uključiv i nediskriminirajući odgojno-obrazovni sustav.

Mi odrasli koji smo u sustavu moramo se truditi koliko je god moguće osigurati dječja prava. Na nama je da prepoznamo, da se trudimo, da promičemo i širimo te granice.”

PRIPREMILE:

Ana Marinović Radojković, OŠ Gustava Krkleca
Nikoleta Poljak, DKolektiv

Are you Syrious?

- Od neformalne inicijative do organizacije - volonteri
kao nositelji promjene

Organizacija Are You Syrious? nastala je iz neformalne inicijative građana koja je pružila podršku izbjeglicama tijekom humanitarne izbjegličke krize 2015. godine.

Prema riječima Anamarije Macanović, sve je započelo jednim statusom na Facebooku:

"Puno je ljudi osjetilo potrebu reagirati i izravno pomoći izbjeglicama koje su prolazile kroz Hrvatsku. Tako su pokretači, a kasnije i osnivači organizacije, stavili objavu na Facebook o potrebi slanja pomoći izbjeglicama, ne znajući kamo će ih to odvesti. Građani su vrlo brzo počeli donositi hranu, odjeću, obuću, higijenske potrepštine. Neki su htjeli više i uključili su se u volontiranje.

Tada je bilo 20-30 volontera. Pomagali su u primanju, sortiranju i distribuciji donacija građana. Kako je donacija bilo puno, dio je poslan u Grčku i u susjedne zemlje. Neko vrijeme smo, uz podršku drugih organizacija i pojedinaca, uspješno rješavali primanje i skladištenje velikog broja potrepština koje su građani donosili. No, kada smo dobili veću donaciju koju nismo mogli primiti kao neformalna inicijativa građana, odlučili smo se registrirati. Tako je od neformalne grupe građana okupljenih oko inicijative rješavanja problema izbjeglica nastala organizacija."

Organizacija danas provodi nekoliko volonterskih programa usmjerenih na pružanje podrške izbjeglicama u koje uključuje volontere raznih dobnih skupina, od studenata do umirovljenika (najmlađa je 19, a najstarija volonterka je 72 godine):

- **AYS Free Shop** – besplatna samoposluga predstavlja mjesto na kojem izbjeglice, azilanti, ali i druge osobe u nepovoljnom položaju, mogu izabrati potrebne proizvode poput higijenskih i osnovnih kućanskih potrep-

ština, odjeću i obuću. Osim većih donacija koje organizacija dobiva, građani također često donose različite potrepštine, a to je ujedno prilika za čaj i međusobno upoznavanje azilanata i lokalnog stanovništva u „kutku za druženje“.

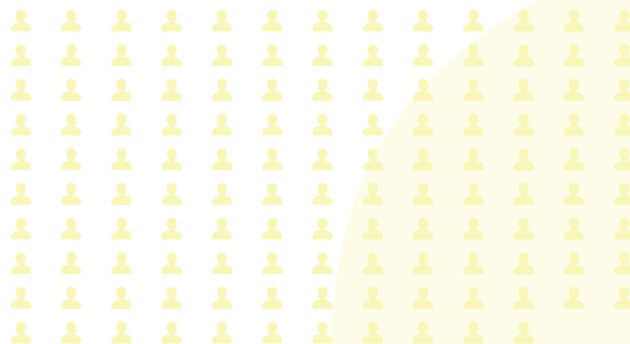
- **podrška djeci u učenju hrvatskog jezika** - program u kojem su volonteri spona između obitelji i škole i drugih institucija uključenih u obrazovanje i socijalizaciju djece izbjeglica
- **tečajevi hrvatskog jezika za odrasle**
- **podrška pri pronalasku poslova koja podrazumijeva pomoć u pripremi životopisa, kontaktiranje poslodavaca**
- **monitoring kršenja zakonom zajamčenih prava i podrška pri njihovu ostvarivanju te redovito izvješćavanje o problemima izbjeglica na širem području Europe.**

Volonteri i volonterke organizacije Are You Syrious, njih 128, u 2021. godini ostvarili su više od 8600 volonterskih sati.

“Bez volontera ne bi bilo organizacije. Svi naši programi su volonterski i volonteri su nezamjenjivi i neizostavan dio organizacije. Osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom i tražiteljima azila, kojima je ovo potpuno nova zemlja, čiji jezik ne poznaju, u kojoj se možda uvijek i ne osjećaju dobrodošlima, ove aktivnosti iznimno su korisne jer su im one spona s drukčijom slikom Hrvatske.”

U početku je postojala zabrinutost oko uključivanja novih osoba u volontiranje, no s vremenom se smanjila jer je izrađen plan primanja volontera. Nakon što se sa svakom osobom koja želi volontirati obavi razgovor o očekivanjima, osjetljivosti rada s ovim ljudima, zadacima volontera i potencijalnim rizicima, volonteri prolaze edukaciju o sustavu međunarodne zaštite i upoznaju se s programima organizacije. Nakon toga ih se, prema iskazanom interesu i specifičnim znanjima i vještinama, uključuje u različite aktivnosti organizacije.

“Program ‘Veliki brat, velika sestra’ uključuje volontere koji volontiraju s djecom unutar obitelji, a njihova je uloga i biti poveznica između obitelji i škole u situacijama kada obitelj ili zbog jezične barijere ili kulturoloških razlika ne zna kako pristupiti školi, a željela bi dobiti informacije o djetetovu napretku ili prenijeti neke informacije školi.”

Volonteri uključeni u aktivnosti s djecom ili su nastavničkih ili pomagačkih zanimanja. Novom volonteru dodjeljuje se volonter s iskustvom ili osoba iz organizacije radi prijenosa iskustava i upoznavanja s obitelji kojoj će volonter pružiti podršku. Mentorska podrška novom volonteru traje četiri tjedna. Nakon odlaska u obitelji volonteri pišu izvješća, a iskustva i savjete dijele putem zatvorene Facebook grupe i organiziranih sastanaka s koordinatorom volontera što je ujedno važan izvor podrške volonterima u nekada vrlo izazovnim zadacima.

Volonteri ističu, da im je ovo sjajna praksa za budućnost jer ih kroz njihovo formalno obrazovanje na fakultetu nitko ne uči kako odgovoriti na neke specifične situacije, kao npr. kako reagirati ako se u razredu nalazi dijete inojezičar. Volontere ovo iskustvo volontiranja ispunjava i istinski veseli, osobito kada vide napredak djeteta s kojim su radili, njegovu prilagodbu okruženju, savladavanje jezika, ali i drugih vještina. Vide smisao u svom angažmanu.

Iz riječi Anamarije Macanović, koja je i sama počela volontirati u organizaciji s 19 godina, prepoznaje se važnost ovoga angažmana za jednu mladu osobu:

“U početku sam mislila da neću imati dovoljno vremena posvetiti se volontiranju, no ipak jesam... Danas vidim da sam napredovala osobno i profesionalno. Učila sam od djece i roditelja s kojima sam radila. Imala sam priliku vidjeti promjene i napredak u zajednici. Cijelo iskustvo me izgradilo kao osobu.”

Organizaciji su osobito dragocjeni volonteri osobe s odobrenom međunarodnom zaštitom i tražitelji azila koji govore engleski jezik pa u slučaju potrebe prevode. Potreba za pružanjem stručne podrške u pojedinim područjima je velika, stoga je u planu ostvariti suradnju s fakultetima kako bi osigurali volontere koji imaju specifična znanja i vještine u određenim područjima.

Vjerojatno najveća vrijednost volontiranja su čvrste veze među ljudima koje traju i nakon što volonteri prestanu volontirati. Prijateljstva volontera s cijelom obitelji, premda su najčešće pomogli samo jednom njezinu članu, ostaju za sadašnjost i za budućnost.

“Predrasude prema drugim ljudima i nama nepoznatim kulturama najčešće proizlaze iz neznanja. Volontiranje uistinu pomaže da upoznate te ljude koji su došli u našu zemlju, da naučite nešto o njima i shvatite da su oni kao i svi mi i treba im naša podrška kako bi premostili teške situacije s kojima se nose.”

Tekst je nastao na osnovu razgovora s Anamarijom Macanović iz organizacije Are you Syrious.

PRIPREMILE:

Nikoleta Poljak i Mirta Kovačević, DKolektiv

Centar za mirovne studije

– Podrška izbjeglicama, migrantima i azilantima
kroz volonterski program

Centar za mirovne studije (CMS) izrastao je iz aktivnosti direktnog rada na izgradnji mira u zapadnoj Slavoniji (Volonterski projekt Pakrac, 1993. – 1997.), gdje se 1996. godine prvi put razgovaralo o osnivanju organizacije koja je formalno i osnovana 1997. godine.

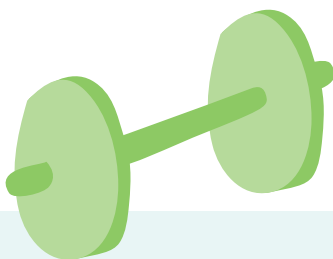
Volonterski program usmjeren podršci svim osobama koje su bile prisiljene napustiti svoje domove te su svoj život nastavile u Hrvatskoj, CMS je započeo 2003. godine. Prve volonterske aktivnosti provodili su za izbjeglice koje su dolazile iz ratom pogođenih područja s prostora Balkana u kampu „Šašna Greda“. Tijekom godina kamp su napustile izbjeglice s Balkana, a došle su druge, iz država trećih

zemalja također pogođenih ratom i neimaštinom. CMS je dugi niz godina svoje volontere uključivao u aktivnosti podrške osobama smještenima u Prihvatilištu za tražitelje azila u Kutini te u Porinu u Zagrebu. Volonterski program u oba se prihvatilišta provodio do 2018. godine kada ne-profitne organizacije odlukom nadležnih tijela prestaju djelovati u prihvatilištima.

Aktivnosti volonterskog programa su: organizacija tečaja hrvatskog jezika, osnaživanje osoba u potraživanju svojih prava, pružanje besplatne pravne pomoći za migrante, izbjeglice i osobe s odobrenom međunarodnom zaštitom u statusnim pitanjima.

**ORGANIZACIJA TEČAJA
HRVATSKOG JEZIKA**

**OSNAŽIVANJE OSOBA
U POTRAŽIVANJU SVOJIH
PRAVA**

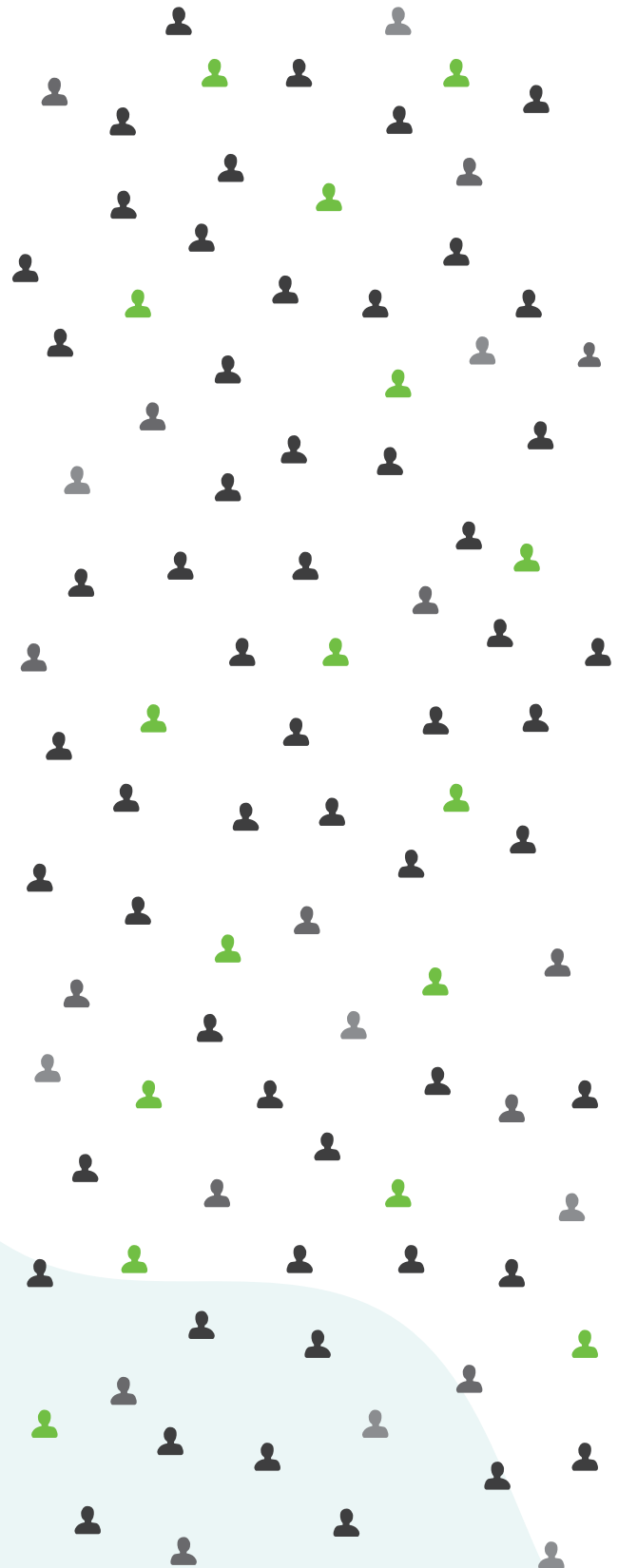
**PRUŽANJE PRAVNE
POMOĆI U STATUSNIM
PITANJIMA**

Kako bi se volonterski program provodio kontinuirano, CMS jedanput ili dvaput godišnje upućuje poziv volonterima nakon kojeg provodi odabir i pripremu volontera za različite zadatke u okviru programa za izbjeglice i azilante. Volonterski program CMS-a uključuje nekoliko skupina aktivnosti i volonterskih timova:

- **tim za podučavanje hrvatskog jezika**
- **pravno savjetovanje i besplatna pravna pomoć u koje su, zbog specifičnosti angažmana, uključeni pravnici i studenti prava**
- **tim za podršku u zapošljavanju (pomoć pri pisanju životopisa, traženje posla, organiziranje radionica o samozapošljavanju)**
- **tim koji pruža podršku organiziranju interkulturalnih aktivnosti i druženja te osvještavanje javnosti (npr. prezentacije zemalja iz kojih osobe dolaze, kulturna razmjena i slično).**

U pružanje podrške izbjeglicama i azilantima uključuju se volonteri različitih dobnih skupina, od studenata do umirovljenika. Premda njihova motivacija najčešće dolazi iz potrebe da rade nešto korisno, Lucija Mulalić, koja je i sama nekada bila volonterka, a danas je zaposlenica CMS, prepoznaje dvije grupe volontera. Jedna skupina ljudi odlučuje se za volontiranje jer su već razvili određenu senziбилnost prema pitanjima i problemima izbjeglica, svjesni su predrasuda i stereotipa prema različitim kulturama te diskriminacije određenih skupina u društvu. Među njima su često oni koji su i sami bili izbjeglice u nekom razdoblju života ili su osjetili diskriminaciju na vlastitoj koži. Volontiranje je njihov odgovor na probleme koje prepoznaju u zajednici i način kako svojim znanjem i iskustvom doprinose promjeni u društvu. Druga skupina volontera ima potrebu učiti i raditi nešto korisno te im je volonterski program prilika za upoznavanje drukčije kulture i pružanje podrške osobama koje su došle u Hrvatsku kao izbjeglice.

Dobrobit volonterskog programa je višestruka – za pojedince, organizaciju i zajednicu. Volonteri su izbjeglicama vrlo često prva spona s društvom u koje su došli – pomažu im da se lakše i brže snađu u svakodnevnom životu. Među njima se stvaraju prijateljstva, susjedske veze i ostvaruje bolja povezanost s lokalnom zajednicom.

Posljednjih 10-ak godina ukupno je više od 300 volontera sudjelovalo u volonterskom programu CMS-a.

Na godišnjoj razini, uz stručnu podršku zaposlenika organizacije, 20 volontera redovito sudjeluje u osiguravanju različitih oblika podrške za više od 100 osoba koje su u statusu osobe tražitelja azila ili osobe s odobrenom međunarodnom zaštitom.

U radu s izbjeglicama i azilantima najvažnija je predanost i empatija. Pa ipak, jedan od izazova za volontere je susresti se i saslušati nekada vrlo teške životne priče koje ovi ljudi nose sa sobom ili se rastati s njima kada oni odluče napustiti našu zemlju u potrazi za boljom prilikom negdje drugdje. Zbog toga se volonterima osigurava podrška kroz redovite mjesečne sastanke i supervizija koja se organizira u suradnji s Društvom za psihološku pomoć. Novonastala situacija s bolešću COVID-19 otežala je cjelokupan rad organizacije koji se odrazio na sve, a osobito na neformalna druženja volontera, izbjeglica i azilanata koja su zbog pandemije koronavirusom svedena na najmanju moguću mjeru.

Danas organizacija veliki dio svojih napora usmjerava na zagovaranje u području politika u vezi s migracijama i integracijom na nacionalnoj i europskoj razini. U tome im je velika podrška volonterski program jer pomoću volontera organizacija ostaje povezana sa zajednicom i stvarnim problemima i potrebama osoba koje su bile prisiljene napustiti svoj dom i svoje su utočište našle u Hrvatskoj.

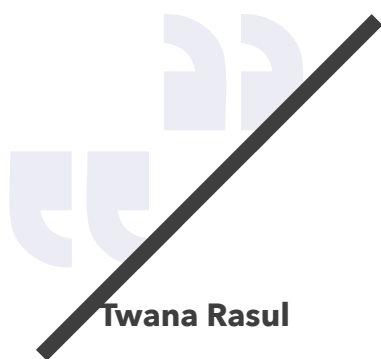
Tekst je nastao na osnovu razgovora s Lucijom Mulalić iz Centra za mirovne studije.

PRIPREMILE:

Jelena Stefanović i Nikoleta Poljak, DKolektiv

Twana Rasul

– mladić iz Iraka koji je svoj novi dom pronašao u Osijeku

Twana Rasul

“Pričanje o svojoj prošlosti pomaže mi da se dodatno ojačam. Ponekad mi je o događajima koji su iza mene teško razgovarati, no ono mi daje snagu da nastavim dalje.”

Kao petnaestogodišnji dječak, zajedno sa svojim starijim bratom, uputio se ovaj mladić, danas 21-godišnjak, iz svog rodnog Erbila u Iraku mukotrpnom migrantskom rutom preko Turske, Grčke, Sjeverne Makedonije, Srbije i Hrvatske prema Finskoj, gdje mu živi starija sestra. U veljači 2016. godine s bratom završava u prihvatnom zimskom tranzitnom kampu u Slavonskom Brodu, ne uspjevši stići do Slovenije odakle bi ih put vodio dalje u sjevernu Europu, prema sestri.

U tranzitnom kampu u Slavonskom Brodu proveo je 40 dana, zatvoren unutar ograda kampa, sam grad nije vidio, a dane je provodio igrajući nogomet na blatnom terenu s neznancima koji su tada dijelili istu sudbinu. Brat mu se odlučio vratiti u Irak, a Twana to nije želio, za sebe je tražio bolji život. Ostao je sasvim sam u zemlji koja je kulturološki potpuno drukčija od njegove, ali u kojoj će pronaći svoj novi dom i osnovati obitelj.

Stiže u Osijek u Dom za odgoj djece i mladeži u kojem je već bio osiguran smještaj za maloljetnike zatečene na migrantskoj ruti bez roditeljske pratnje. Novi početak bio je

izrazito težak, našao se u novoj sredini, nikoga nije poznavao, a govorio je samo kurdski jezik pa je i sporazumijevanje s drugima bilo izuzetno teško. Djeca su ga nerijetko zafrkavala kada bi govorio svojim jezikom, neka djeca su ga se bojala. Prvu podršku dobiva od odgajatelja u Domu, mobilnog tima Unicefa i volontera Volonterskog centra Osijek DKolektiva – organizacije za društveni razvoj, koji su mu omogućili sudjelovanje u različitim aktivnostima u zajednici kroz koje je bio u interakciji s Osječanima, učio hrvatski jezik, osječki sleng i upoznao se s novom kulturom i običajima. Izlasci iz Doma, odlasci na kavu i biljar omogućili su mu nova poznanstva i druženja kroz koja je stekao nove prijatelje. Ti su mu trenutci puno značili jer bi tada barem na trenutak odvratio misli o svojoj rodnoj zemlji, obitelji i majci koja je ostala u Iraku. Još dva puta pokušava otići u Finsku, no oba puta bude odbijen. I odlučuje ostati u Osijeku, gradu koji ga je prihvatio. Zatražio je azil, ali dobiva supsidijarnu zaštitu.

Želja mu je bila završiti školu, no u razdoblju dok nije dobio zaštitu bilo je puno strepnje i neizvjesnosti. Dobivši supsidijarnu zaštitu, završava 8. razred u ustanovi za ob-

razovanje odraslih osoba i upisuje srednju školu, frizerski smjer. Sada je već jako dobro svladao hrvatski jezik i uklopio se u novu sredinu. Pohađa praksu u jednom frizerskom salonu, što će se kasnije pokazati kao sretna okolnost koja će mu otvoriti vrata zapošljavanju i velikom prijateljstvu. Vlasnica frizerskog salona povezala ga je sa svojim bivšim naučnikom koji je imao san otvoriti vlastitu brijračnicu. „Kliknuli“ su već na prvoj kavi. Posljednju godinu srednjoškolskog obrazovanja Twana odrađuje praksu u novootvorenoj brijračnici „Tonino Barbieri“ mladog osječkog barbera Tonija Vlaškovca. Nakon završetka školovanja zapošljava se u istoj brijračnici čiji postaje direktor. Dobivanjem posla mora izaći iz Centra za pružanje usluga u zajednici Klasje u kojem je svoj dom pronašao kada je postao punoljetan. Seli u podstanarski stan i vodi brigu o vlastitim financija-

ma. Kada je saznao da će postati otac bio je uzbuđen i presretan, i od tada je imao razlog više dodatno paziti na zarađeni novac.

Svoju sreću našao je uz djevojku Lorenu i sina Romea, a Toni Vlaškovac, vlasnik brijračnice, postaje mu veliki prijatelj i oslonac, pa i krsni kum malenom Romeu. U slobodno vrijeme, kada mu dopuste obiteljske obveze, voli igrati mali nogomet s prijateljima koje je stekao putem posla i izlaza. Nedostaje mu obitelj, a ponajviše majka koju je posljednji put zagrlio prije šest godina dok je još bio dječak. Njegova velika želja je dobiti hrvatsko državljanstvo, kupiti vlastiti stan i stvoriti život sa svojom obitelji u Osijeku, u Hrvatskoj. I posjetiti majku u Iraku.

“Slavonija je posebna i Osijek ne bih mijenjao niti za koji drugi grad u Hrvatskoj. Ovdje sam naišao na otvorene, tople i druželjubive ljude. U Osijeku se osjećam kao da sam u svom gradu.”

PRIPREMILA:

Mirta Kovačević, DKolektiv

Toni Vlaškovac, Tonino Barbieri j.d.o.o.

– Twanin poslodavac i prijatelj

Mladi osječki barber, Toni Vlaškovac, svoju je brijачnicu otvorio 2019. godine, mjesec dana nakon što je upoznao Twanu Rasula, mladića iz Iraka čiji je san bio izgraditi novi život u Osijeku. Tijekom prvog susreta fasciniralo ga je Twanino izražavanje i sporazumijevanje na hrvatskom jeziku. Primio ga je na praksu u tek otvorenu brijачnicu, a odnos učitelja i učenika ubrzo je prerastao u prijateljstvo.

Tijekom prakse Toni je zamijetio Twanin trud, upornost, marljivost, ali i talent. Naime, Twana je, za razliku od Tonija, vrlo brzo savladao pokrete britvom. Nakon što je Twana

završio srednju školu, zaposlio ga je i postavio na mjesto direktora. S obzirom na to da je Twana srednju školu završio u Hrvatskoj i imao hrvatsku svjedodžbu, nije bilo nikakvih prepreka prilikom zapošljavanja, no isto se ne može reći i za njegovo postavljanje na mjesto direktora. Prilikom otvaranja poslovnog računa banka ga je odbila jer je stranac, no odlaskom u drugu banku Twana Rasul postaje direktor brijачnice „Tonino Barbieri“. Klijenti su ga vrlo dobro prihvatili, a tome je pridonijelo i njegovo tada već izvrsno znanje hrvatskog jezika, prilagodba na našu kulturu i njeno poštivanje uz njegovanje vlastite kulture.

Toni Vlaškovac

„Stranci imaju drukčiju radnu etiku od nas. Ti su ljudi došli na drugi kraj svijeta kako bi se sklonili od neimaštine, rata, terorizma, kriminala, pa čak i velike gužve za koju mi ovdje ne znamo, pogotovo ne u Osijeku.

Ovdje nemaju roditelje da im budu podrška, moraju se osloniti sami na sebe i znaju da svoju plaću moraju zaraditi i da moraju raditi. Čak im nije problem ni učiniti nešto što nije u opisu njihova posla jer se moraju i žele dokazati.“

Toni i Twana puno su vremena provodili zajedno na radnom mjestu i od prvog dana poslovanja bili su si međusobna podrška. Kako je Twana od Tonija učio zanat, tako je Toni od Twane učio cijeniti neke male, obične i svakodnevne stvari kojima ranije nije pridavao pozornost. Danas su prijatelji, Toni je krsni kum Twaninom sinu, a poslovno imaju profesionalan odnos i dobro se slažu.

U brijančnici „Tonino Barbieri“ zaposlen je još jedan stranac, Brazilac. I prilikom njegova zapošljavanja postojao je strah kako će klijenti prihvatiti još jednog stranca. Međutim, Tonijevo uvjerenje da treba dati priliku nekome tko je pristigao u Hrvatsku u potrazi za boljim životom, prihvatio zemlju, kulturu, običaje, hrvatski jezik, pokazalo se kao dobra odluka koja je donijela dobrobit, ne samo Twani, već i brijančnici i mladom osječkom poduzetniku.

„Strah je prirodna emocija koju sam i ja imao kada sam zapošljavao, ne samo Twanu, već i druge djelatnike poslije njega.

Međutim, ako želimo pokušati nešto novo i hoćemo nešto veće, strah treba staviti sa strane, izaći iz zone komfora i dati priliku bilo komu. Tako sam na to gledao i isplatilo se.“

PRIPREMILA:

Mirta Kovačević, DKolektiv

Hrvatski Crveni križ

- Zapošljavanje osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom

Hrvatski Crveni križ dio je Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca koji nepristrano i bez diskriminacije djeluje na teritoriju Republike Hrvatske, a u svrhu promicanja i ostvarivanja humanitarnih ciljeva i programa od opće koristi. Djeluje u rješavanju humanitarnih pitanja, organiziranju zdravstvenih i socijalnih programa, pripremanju stanovništva za djelovanje u masovnim nesrećama i katastrofama, kao i u smanjenju i uklanjanju posljedica masovnih nesreća i katastrofa.

U sustavu Hrvatskog Crvenog križa djeluje 131 županijsko, gradsko i općinsko društvo Crvenoga križa s velikim brojem djelatnika i volontera.

Hrvatski Crveni križ trenutno zapošljava četiri osobe s odobrenom međunarodnom zaštitom na poslovima prevoditelja i kulturnih medijatora koji su se istaknuli svojim volonterskim angažmanom za vrijeme humanitarne izbjegličke krize 2015. godine. U suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, tražiteljima azila osiguravaju se osnovne životne potrebe, kao i različite radionice i aktivnosti kroz koje im se pruža strukturirano slobodno vrijeme, ali i usvajanje vještina koje će ih učiniti konkurentnima na tržištu rada.

Izvršni predsjednik Hrvatskog Crvenog križa objašnjava kako ovo nisu jedini kolege s međunarodnom zaštitom koji su se zaposlili u Hrvatskom Crvenom križu već ih je tijekom godina, kaže, bilo puno, a svi su došli sličnim putem – volontirajući za Crveni križ. Mnogima od njih Crveni križ bio je prvo pozitivno radno iskustvo u našoj zemlji nakon kojeg su krenuli dalje svojim putem u druge tvrtke ili

organizacije. Kada razmišlja o poteškoćama s kojima su se susretali, izvršni predsjednik pojašnjava kako ih je sasvim sigurno bilo, ali djelatnici Crvenog križa, u skladu s načelima organizacije, uvijek se radije fokusiraju na ono što nas zbližava, a ne što nas razlikuje i razdvaja.

PRIPREMILA:

Martina Hećimović, Crveni križ Osijek

Ali Mohammad Shuryabi i Inayatullah Jiskani

– Prevoditelj u Hrvatskom Crvenom križu

Ali Mohammad Shuryabi, među kolegama poznat kao Amin, u Hrvatsku je došao 2013. iz Irana. Svoj put započeo je bijegom iz svoje zemlje prelaskom granice u Tursku, a zatim i Grčku gdje se zadržao dvije i pol godine radeći različite poslove i štedeći novac za nastavak putovanja u Finsku. Iz Grčke je kamionom krenuo na put u nepoznato, bez informacije koje je krajnje odredište putovanja te koliko će to putovanje trajati. Nakon nekoliko dana izašao je u Samoboru gdje počinje njegov novi život u Hrvatskoj.

Dolaskom u Hrvatsku počeo je živjeti u Prihvatnom centru za tražitelje azila i učiti hrvatski jezik za koji kaže da je vrlo težak te mu je stvarao mnoge probleme u pronalasku posla u Hrvatskoj. Amin je po zanimanju zavarivač te je u Hrvatskoj dobio priliku za doškolovanje u sklopu kojeg je položio ispit i dobio diplomu za zavarivača. Nakon nekoliko bezuspješnih pokušaja pronalaska posla u struci, 2015. godine krenuo je humanitarni izbjeglički val koji je zahvatio i Republiku Hrvatsku, a Amin se pridružio timovima Crvenog križa koji su bili zaduženi za pomoć pristiglim izbjeglicama i migrantima. Nakon nekoliko dana volonterskog angažmana u ulozi prevoditelja u Tovarniku i Opatovcu, Amin je počeo raditi za Isusovačku službu za izbjeglice gdje je i ostao pet godina. U Hrvatskom Crvenom križu počeo je raditi 2020. godine kao prevoditelj u Prihvatnom centru za tražitelje azila Porin. Svojim radom sada može pomoći onima koji se nalaze u sličnoj situaciji u kakvoj je i sam bio dolaskom u Hrvatsku prije mnogo godina.

Ističe kako je na svom putu uvijek imao podršku organizacija koje rade s tražiteljima azila, a da mu je najveći problem u početku predstavljao jezik. Zaposlenje mu je puno značilo za integraciju u zajednicu i ostvarivanje punog potencijala života u Hrvatskoj koju opisuje kao lijepu zemlju s dobrim ljudima u kojoj sada ima dobar život.

Inayatullah Jiskani, Ina, u Hrvatsku je došao 2014. godine iz Pakistana. Iako o Hrvatskoj nije znao puno, najvažnije mu je bilo da dođe u zemlju u kojoj će biti siguran. Nakon dolaska zatražio je azil koji je dobio nakon otprilike godinu dana.

Kada mu je azil odobren, nije imao mogućnost učenja hrvatskog jezika pa ga je morao učiti iz razgovora s drugim ljudima. Iako priča nekoliko jezika, kaže kako je hrvatski vrlo težak i nema skoro nikakvih sličnosti s jezicima koje govori. Jezik mu je u početku stvarao poteškoće u pronalasku posla jer se za poslove na koje je aplicirao tražio uglavnom hrvatski jezik. Ipak, nakon nekog vremena zaposlio se u UN-u gdje je oko dvije godine radio kao prevoditelj, a njegovo poznavanje urdu, hindi, farsi i engleskog jezika pomoglo mu je da na kratko ode raditi u Italiju, ali i u Bosnu i Hercegovinu kao ispomoć u centre za izbjeglice. Jednu sezonu Ina je radio i na obali kao konobar i turistički vodič na Kornatima gdje mu je poseban izazov bio učenje dalmatinskog dijalekta. Trenutno radi u Hrvatskom Crvenom križu kao prevoditelj, ali i u aktivnostima integracije

s tražiteljima azila. Ističe kako mu je zaposlenje puno značilo u integraciji jer mu je posao omogućio upoznavanje različitih ljudi, stjecanje prijatelja, učenje jezika i kulture, ali naravno, i osjećaj korisnosti i mogućnost samostalnog uzdržavanja. Smatra da su ljudi u Hrvatskoj u početku imali strah od izbjeglica i azilanata, ali nakon nekog vremena to se promijenilo te da su sada vrlo ljubazni i dobri.

Nakon dugo godina Ina je u Hrvatsku uspio dovesti i svoju obitelj – suprugu, kćer i sina. Sin je krenuo u 3. razred osnovne škole, a sedamnaestogodišnja kći želi upisati školu za grafički dizajn. Iako kaže da sin vrlo brzo uči hrvatski jezik u školi, Ina svakodnevno s djecom igra različite zabavne jezične igre kako bi im pomogao s problemom savladavanja jezika koji smatra iznimno bitnim za integraciju. Na putu integracije Ina je imao pomoć Crvenog križa, ali navodi kako bi bilo dobro kreirati platformu gdje bi tražitelji azila mogli pristupiti svim potrebnim informacijama na jednom mjestu što bi im olakšalo proces boravka u novoj zemlji.

PRIPREMILE:

Lucija Lukač i Lucija Krasnić, studentice socijalnog rada u Osijeku
Iva Vrebac, Crveni križ Osijek

Aymen Aheen Abd Ali Al-Mimar

– Iračanka koja je u Hrvatskoj stekla diplomu
Fakulteta političkih znanosti

Aymen je u Hrvatsku došla 2014. godine spajanjem obitelji sa svojim suprugom koji je prethodno u Hrvatsku stigao iz Iraka. Nakon nekoliko mjeseci njezina boravka u Hrvatskoj krenuo je humanitarni izbjeglički val koji je 2015. godine prošao i kroz našu zemlju. Aymen se pridružila Crvenom križu te je kao volonterka htjela pomagati ljudima u potrebi.

Nakon mjesec dana volonterskog angažmana, otvorila se mogućnost zaposlenja u Crvenom križu na poslovima integracije osoba s međunarodnom zaštitom koju je Aymen i prihvatila. Zaposlivši se, pomaže tražiteljima azila i osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom u ostvarivanju njihovih prava, prevoditeljica je za arapski jezik i kulturni medijator za arapsku islamsku kulturu. U početku nije govorila skoro ništa hrvatskoga, već samo engleski jezik, te kaže kako joj je u njezinim godinama bilo vrlo teško početi iz početka. Ipak, nakon nekog vremena stekla je samo-

pouzdanje za razgovor na hrvatskom jeziku, a danas čak razmišlja o tome da u budućnosti postane i sudski tumač. Aymen je u Iraku radila kao demografkinja u Zavodu za demografiju, ali oduvijek joj je bila želja raditi u humanitarnoj organizaciji. Kaže kako joj se ta želja ispunila zaposlenjem u Crvenom križu gdje je okružena dobrim ljudima i radi posao koji voli. U Hrvatskoj je upisala i Fakultet političkih znanosti koji je nedavno i završila.

Nakon dolaska u Hrvatsku najveću podršku pružao joj je Crveni križ, ali kaže kako danas postoji nekoliko organizacija koje pomažu osobama s međunarodnom zaštitom u ostvarivanju njihovih prava i pružaju podršku u integraciji. Za Hrvate govori kako su dobri ljudi u kojima je pronašla prave prijatelje, ali smatra da je i dalje potrebno senzibilizirati javnost za različitosti kako bi se riješili stereotipa i predrasuda te prihvatili ljude različitih kultura koji dolaze u njihovu zajednicu.

PRIPREMILE:

Lucija Lukač i Lucija Krasnić, studentice socijalnog rada u Osijeku
Iva Vrebac, Crveni križ Osijek

IKEA Hrvatska

- Kako poslodavac može doprinijeti integraciji

Tvrtka IKEA osnovana je 1953. godine u Švedskoj, a robna kuća IKEA Zagreb otvorena je 2014. godine. IKEA nudi funkcionalna, pristupačna i održiva rješenja za uređenje doma, a posebno je zanimljiva vizija tvrtke – stvaranje bolje svakodnevice za što više ljudi, ne samo opremanjem domova, nego i pozitivnim utjecajem na ljude i okolinu.

IKEA Hrvatska 2019. godine krenula je zapošljavati osobe s odobrenom međunarodnom zaštitom. Preko redovnih natječaja javilo im se nekoliko kandidata koji su se kasnije zaposlili na poslovima logistike. U tom razdoblju IKEA je globalno razvila i Pripravnički program u koji se uključila i IKEA Hrvatska s ciljem da osobe s međunarodnom zaštitom povežu s tržištem rada u Republici Hrvatskoj.

U tom programu, tijekom tri mjeseca, polaznici programa rade na različitim radnim pozicijama, ali prolaze i niz edukacija kako bi im se pomoglo u osposobljavanju za buduće poslovne prilike te im se olakšala integracija u društvo. U tom razdoblju 27 osoba s međunarodnom zaštitom, u dobi od 19 do 60 godina, i iz 13 zemalja Bliskog istoka i zapadne Afrike, imalo je mogućnost postati dio tima robne kuće IKEA Zagreb. U početku su se kandidati javljali na

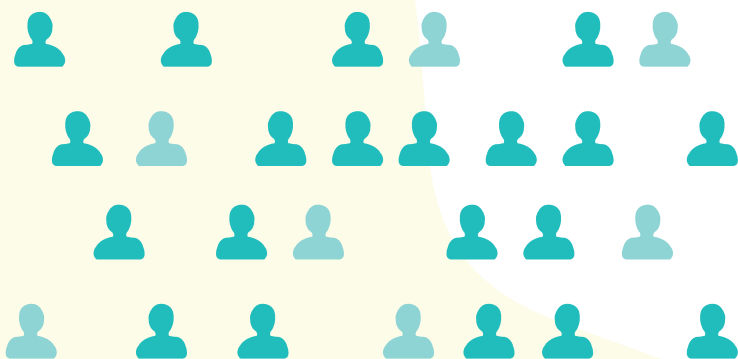
natječaje putem organizacija koje rade s osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom, a kasnije se glas širio i preko osoba koje su se zaposlile i imale pozitivna iskustva u ovom programu.

U radu im pomažu stalni zaposlenici mentorskim, tj. „buddy” sustavom. Osim što pružaju pomoć i podršku novim kolegama, IKEA zaposlenici na ovaj način i sami uče druge jezike, o manje poznatim kulturama, tradiciji drugih naroda.

Prilikom planiranja smjena, osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom, baš kao i samim IKEA zaposlenicima, izlazi se ususret kada je u pitanju izvršavanje obveza u školi ili briga za djecu.

Najveća prepreka u zapošljavanju osoba s međunarodnom zaštitom bio je jezik. Ipak, u samoj tvrtki IKEA kažu kako su početne poteškoće zajedničkim trudom vrlo brzo prevladali te su ih pretvorili u alat kojim su unaprijedili međuljudske odnose i timski rad. Zaposlenici tvrtke IKEA Hrvatska iskustvo rada s novim kolegama, osobama s međunarodnom zaštitom, okarakterizirali su u potpunosti pozitivnim – počeli su svijet gledati drugim očima, učili su nove jezike i pisma, organizirali dane orijentalne kuhinje u restoranu za zaposlenike, družili su se i učili jedni od drugih.

U tvrtki IKEA Hrvatska smatraju kako je ovakav oblik zapošljavanja vrlo pozitivan i u skladu s humanističkim vrijednostima koje IKEA brižno njeguje. Istodobno, osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom ovaj je program važan jer pruža mogućnost bolje integracije u novo društvo te mogućnost učenja i razvoja, što su ocijenili nadasve dragocjenim.

Aya Al Qubaitari, školovanje uz rad djevojke iz Sirije, IKEA Zagreb

Aya Al Qubaitari dvadesetogodišnja je djevojka iz Sirije koja je sa svojom obitelji došla u Hrvatsku te se nedavno zaposlila u robnoj kući IKEA Zagreb. Trenutno pohađa završni razred srednje škole, a želja joj je upisati fakultet i učiti hrvatski jezik kako bi kasnije i sama mogla pomagati ljudima u učenju jezika. Posao u robnoj kući IKEA prvi joj

je posao u Hrvatskoj i jako joj je važan jer može pomoći svojoj obitelji i istovremeno izvršavati svoje školske obveze. U robnoj kući IKEA također rade i njezini majka i brat.

Aya kaže da je jako zadovoljna poslom, radnim kolegama i atmosferom koja vlada na poslu, a posebno voditeljicama, IKEA lidericama, koje su joj velika podrška. I dodaje da je Hrvatska lijepa zemlja s dobrim ljudima u kojoj se osjeća dobro i sigurno.

PRIPREMILE:

Martina Hećimović i Iva Vrebac, Crveni križ Osijek

Yellow Submarine d.o.o.

- Lanac restorana kao primjer dobre prakse zapošljavanja stranaca

Yellow Submarine lanac je restorana, 100 % hrvatski brend, koji je s radom započeo prije sedam godina jednim malim restoranom u Zagrebu. Danas broji 13 restorana, uključujući i jedan novootvoreni u Rumunjskoj gdje je planirano otvaranje još nekoliko novih. Riječ je o street foodu koji voli široka publika, a od svojih zaposlenika kompanija ne očekuje nužno da budu školovani za rad u ugostiteljstvu već da imaju volju i želju raditi i učiti. Svaki novi zaposlenik dobiva svoga mentora koji ga uvodi u posao i radni kolektiv.

Tvrtka se ponosi svojom društvenom odgovornošću korištenjem domaćeg i lokalno uzgojenog povrća, mesa i mliječnih proizvoda, kao i domaćih, ručno rađenih lepinja i umaka. Također, tvrtka rado pomaže organizacijama, udrugama i fondacijama s ciljem pozitivnog utjecaja na lokalnu zajednicu. U tom smislu, u restoranima na područ-

ju Zagreba zaposlene su i dvije osobe s međunarodnom zaštitom. Predstavnica tvrtke opisuje ih kao vrijedne i savjesne zaposlenike koji su se brzo uklopili u radni kolektiv. Osim zapošljavanja azilanata, tvrtka je počela zapošljavati i osobe s Filipina te navode kako im zapošljavanje stranaca ne predstavlja nikakav problem uz preduvjet njihova poznavanja engleskog jezika. Među zaposlenicima, kažu, nije bilo nikakvih problema i neugodnih situacija, već su strani kolege prihvaćeni u kolektiv raširenih ruku.

Kao najveće poteškoće navode teško dostupne relevantne informacije vezane za ostvarivanje prava stranaca te smatraju kako bi bilo korisno uvesti mogućnost konzultacija azilanata s osobama pravne struke u vezi s ostvarivanjem različitih prava u zemlji domaćinu.

PRIPREMILE:

Martina Hećimović i Iva Vrebac,
Crveni križ Osijek

Lokalna koordinacija za integraciju - Sisak

- Iz perspektive Agencije lokalne demokracije Sisak

Agencija lokalne demokracije Sisak osnovana je 1996. godine s ciljem podrške razvoju lokalne demokracije, promoviranju ljudskih prava, aktivnog građanstva i međunarodne suradnje. Organizaciji je osobito važno svim građankama i građanima osigurati ravnopravno i aktivno uključivanje i odlučivanje te tako doprinijeti razvoju lokalne zajednice.

Odluku da će podržati proces integracije Agencija lokalne demokracije Sisak donijela je puno prije nego su izbjeglice došle jer se već neko vrijeme u javnosti nagovještavalo

da je Sisak jedan od gradova u Hrvatskoj za njihov prihvat. Tada nisu imali velika očekivanja niti planove. Imali su samo dobru volju i želju upoznati te ljude, svoje nove susjede. Kada su 2019. godine prve obitelji izbjeglica došle u Sisak, svjesni svojih organizacijskih resursa s jedne strane i velikih potreba s druge, ALD Sisak tražio je načine kako povezati sve važne aktere na lokalnoj razini koji su direktno ili indirektno uključeni u podršku osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita.

**Paula Raužan
i Barbara
Marjanović**

"Ideja je bila da povežemo resurse - znanja, ljude, projekte, aktivnosti. Razmišljali smo da svi imamo puno posla, da smo opterećeni jer bismo htjeli odgovoriti na brojne probleme i potrebe u zajednici za koje naši kapaciteti često nisu dovoljni. Bilo je puno otvorenih pitanja. Nismo znali broj ljudi koji dolaze, kako dolaze i kojom dinamikom.

Premda su neki od nas bili uključeni u podršku migrantima tijekom humanitarne izbjegličke krize, za sustavan rad s izbjeglicama nitko od nas nije imao dovoljno znanja i iskustva.

Kako onda ono što imamo i znamo udružiti kako bismo dali što kvalitetniju i cjelovitiju podršku osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom u Sisku."

Lokalnu koordinaciju čine svi dionici relevantni za pitanja integracije, od tijela javne vlasti i ustanova do udruga: Grad Sisak, Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područni ured Sisak, Gradsko društvo Crvenog križa Sisak, Projekt građanskih prava Sisak, Centar za kulturu dijaloga, Građanska inicijativa „Moj grad Sisak“, ALD Sisak te predstavnici osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom.

Svrha koordinacije je ostvariti međusobno usklađeno i koherentno djelovanje u cilju sustavnog i planskog pružanja podrške integraciji na lokalnoj razini. Okosnica zajedničkog rada su:

- **redoviti sastanci s ciljem razmjene informacija o potrebama i problemima s kojima se izbjeglice susreću** te, u skladu s ulogom i stručnošću svakog dionika, dogovara se tko će i na koji način odgovoriti
- **promptno reagiranje na probleme koji se pojavljuju u svakodnevnom životu izbjeglica**
- **edukacije stručnjaka-praktičara koji rade s izbjeglicama idu u dva smjera:** bolje razumjeti kulturne različitosti te smanjiti strah i moguće otpore prema novim stanovnicima grada; poboljšati kompetencije potrebne za djelovanje u različitim područjima integracije – stanovanje, zapošljavanje, zdravlje, društveni i kulturni život
- **međusobna podrška i zajedničko učenje iz iskustva.**

Premda nije uvijek lako naći rješenje oko kojega svi imaju konsenzus, ALD Sisak naglašava važnost ove koordinacije i dobiti suradnje te stvaranja lokalne mreže usmjerene istom cilju:

- **Poboljšava se i ubrzava proces integracije azilanata** jer kada se i pojavi problem, brže se pronalaze adekvatna rješenja (npr. problem stanovanja).

- „Kada se pojavi problem, znamo koga kontaktirati za pomoć i podršku. Ljetos je dvjema obiteljima koje su prve došle u Sisak prestalo pravo na plaćeni smještaj. Svi smo se udružili u pronalasku i opremanju novog smještaja. Veliku pomoć pružili su i građani i susjedi s kojima su se ove obitelji povezale tijekom dvije godine života u Sisku.“

- **Širi se mreža kontakata i partnerskih organizacija** što doprinosi stvaranju novih sadržaja za azilante, ali i za druge skupine u zajednici. Primjerice, Grad Sisak je partner na međunarodnom projektu u okviru kojeg je dobio podršku razviti nove i održivije oblike podrške azilantima koji žive ili će tek doći živjeti u Sisak.

- **Širenjem koordinacije povećava se utjecaj u zajednici i smanjuju predrasude prema azilantima.**

Koordinacija se tijekom posljednje dvije godine suočavala s brojnim poteškoćama. No najviše su im rad otežali pandemija i potresi na Baniji koji su ugrozili živote i zdravlje svih ljudi u zajednici te stvorili osjećaj nesigurnosti i neizvjesnosti. Dva aspekta ovih pojava osobito su utjecala na rad koordinacije: pandemija je ograničila mogućnost uspostavljanja živog kontakta s ljudima i stvaranja veza i odnosa povjerenja koji je ključan u integraciji; potresi su uništili veliki dio infrastrukture što je dovelo do nedostatka adekvatnih i sigurnih prostora za okupljanje kako koordinacije, tako i za održavanje aktivnosti usmjerenih podršci integracije.

„Nedostatak osobnog kontakta s ljudima otežao nam je cijelu situaciju i bolje razumijevanje što im treba kako bi se lakše prilagodili životu u njima potpuno novoj sredini. U međuvremenu se dosta njih zaposlilo tako da smo prilagođavali aktivnosti njihovom slobodnom vremenu. No činilo nam se da mnogi od njih nisu zainteresirani za te aktivnosti.

U koordinaciji smo odlučili napraviti upitnik kojim smo provjerili njihove potrebe. Upitnik smo preveli na engleski, arapski i farski te ga podijelili među izbjeglicama koristeći od ranije uspostavljene veze koje su organizacije s njima uspostavile kroz npr. pravnu pomoć, pomoć oko smještaja, zapošljavanja i sl. Iznenadili su nas odgovori.“

Neki od izazova koordinacije bili su kako uskladiti različite organizacijske kulture, uloge i odgovornosti, kao i njihova nekada različita očekivanja, što je ponekad usporavalo donošenje odluka i djelovanje. U budućnosti će možda najveći izazov biti osiguranje financijske podrške aktivnostima koordinacije. Osim toga, pitanje o kojem također treba dobro promisliti je tko će preuzeti koordiniranje same koordinacije te na koji način koordinaciju širiti kako bi u njoj bile zastupljene sve skupine koje mogu podržati proces integracije (djeca i mladi, stariji, škole, klubovi i različita sportska i kulturna društva, regionalna samouprava i dr.). Jedno od mogućih rješenja je svakako donošenje

jasne lokalne politike integracije koja uključuje zajedničko strateško promišljanje i izradu plana lokalne integracije na području grada Siska. Za Agenciju lokalne demokracije Sisak najveća vrijednost ove koordinacije je što imaju priliku doprinijeti uključivanju izbjeglica i azilanata u društvo, učiti od njih i bolje ih razumjeti, ali i razvijati vlastite kapacitete za suradnju i prenositi dalje suradničke prakse iz lokalne zajednice. Iz svoga dosadašnjeg iskustva, Paula i Barbara zaključuju da je za rad lokalne koordinacije važno sljedeće: usmjerenost i posvećenost zajedničkom cilju te uloga i stav lokalne samouprave prema pitanjima integracije. Na kraju su rekle:

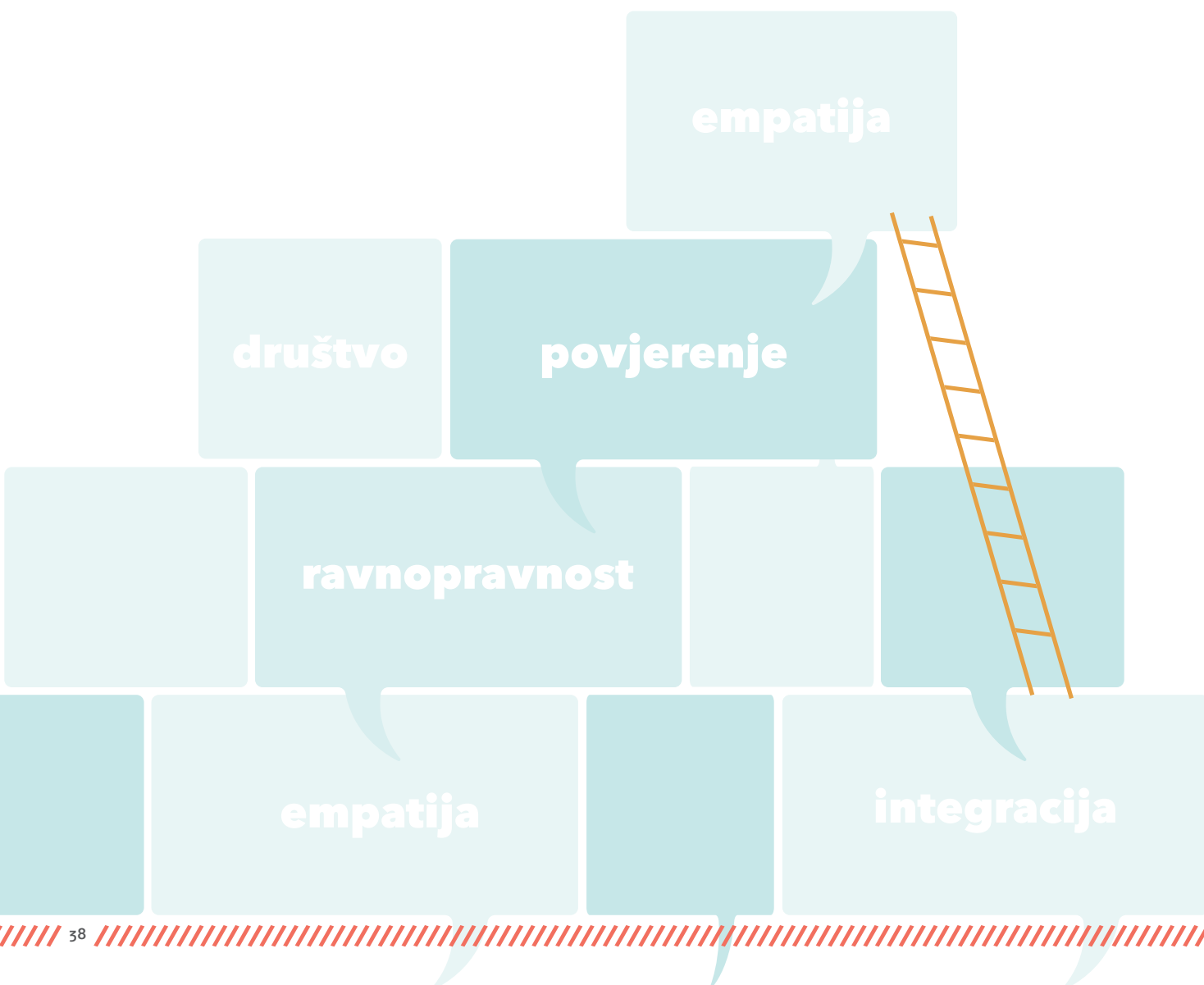
„Pronaći prave ljude spremne za suradnju, koji vjeruju u taj zajednički cilj, presudno je za uspješnu integraciju na lokalnoj razini.“

Tekst je nastao na osnovu razgovora s Paulom Raužan i Barbarom Marjanović iz Agencije lokalne demokracije Sisak.

PRIPREMILA:

Nikoleta Poljak, DKolektiv

Dijalogom gradimo uključiva i empatična društva ravnopravnih.

U vremenu u kojem svjedočimo stalno rastućem radikalizmu, gdje govor mržnje neprestano podgrijava ksenofobiju i rasizam, više nego ikada prije u modernom svijetu ukazala se potreba da se snažno i jedinstveno podrže ljudska prava i zaustavi val ekstremizma i neprihvatanja drugih i drugačijih.

Upravo iz takve potrebe iznikao je Centar za kulturu dijaloga – CKD (Centar), utemeljen 2015. godine u Zagrebu kao nevladina i neprofitna udruga kojoj je svrha doprinijeti poboljšanju društvene, kulturne i ekonomske kvalitete i standarda življenja građana i građanki kroz jačanje kulture dijaloga među pripadnicima različitih obilježja osobnog identiteta.

Vizija Centra je otvoreno društvo dijaloga u kojem su pripadnici različitih vjera, kultura, nacija, spola i svih drugih obilježja identiteta čovjeka, integrirani u sve društvene procese čime se doprinosi izgradnji interkulturalnog društva.

Centar sa sjedištem u Zagrebu djeluje na području cijele Hrvatske kroz mrežu 15 kontaktnih točaka: Rijeka, Sisak, Karlovac, Zadar, Pula, Varaždin, Gunja, Slavonski Brod, Osijek, Dubrovnik, Split, Umag, Labin, Poreč i Vinkovci. Programi Centra uključuju edukacije, društvena istraživanja, rad s mladima, rad s djecom, rad s osobama u pokretu, te liderstvo kroz aktivizam i volonterstvo.

Osobito važan dio organizacije je graditi društvo dobrodošlice za sve osobe u pokretu. Za Centar to znači razvoj društva u kojem se cijeni različitost i koje, dobro osmišljenim politikama socijalne kohezije, podržava inovativne socijalne i ekonomske modele i programe integracije. Tako Centar doprinosi zajedničkom blagostanju, stabilnosti i miru.

U kontekstu integracije osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom Centar djeluje na nacionalnoj razini provodeći Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti Republike Hrvatske (NN 70/15, 127/17) kroz izravnu suradnju s Ministarstvom unutarnjih poslova RH (u daljem tekstu MUP). Kako se integracija događa u lokalnim zajednicama, Centar osobito pažnju posvećuje suradnji s jedinicama lokalne (samo)uprave.

Centar je također provedbeni partner MUP-u na projektu „Novi susjedi – uključivanje osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom u hrvatsko društvo“, financiranom iz Fonda za azil, migracije i integraciju te od Vlade Republike Hrvatske.

Projekt ima tri dimenzije:

- **izravni rad s osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom (azilantima i osobama pod supsidijarnom zaštitom) i pomoć pri integraciji u društvo sukladno stavku 2. članka 64. Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti i uključivanju u društvo sukladno članku 76. Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti**
- **senzibiliziranje lokalne zajednice i društva zemlje primateljice na nove susjede kroz različite sportske, kulturne, umjetničke, obrazovne, zabavne i druge sadržaje**
- **evaluacijska studija o uspješnosti integracije i uključivanju osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom u hrvatsko društvo.**

Projekt potiče i razvija višedimenzionalni proces prihvatanja i uključivanja azilanata i osoba pod supsidijarnom zaštitom u društvo usmjeravajući se na tri dimenzije integracije: pravno-političku, društveno-ekonomsku i kulturno-religijsku.

Centar je osobito usmjerio svoje djelovanje na:

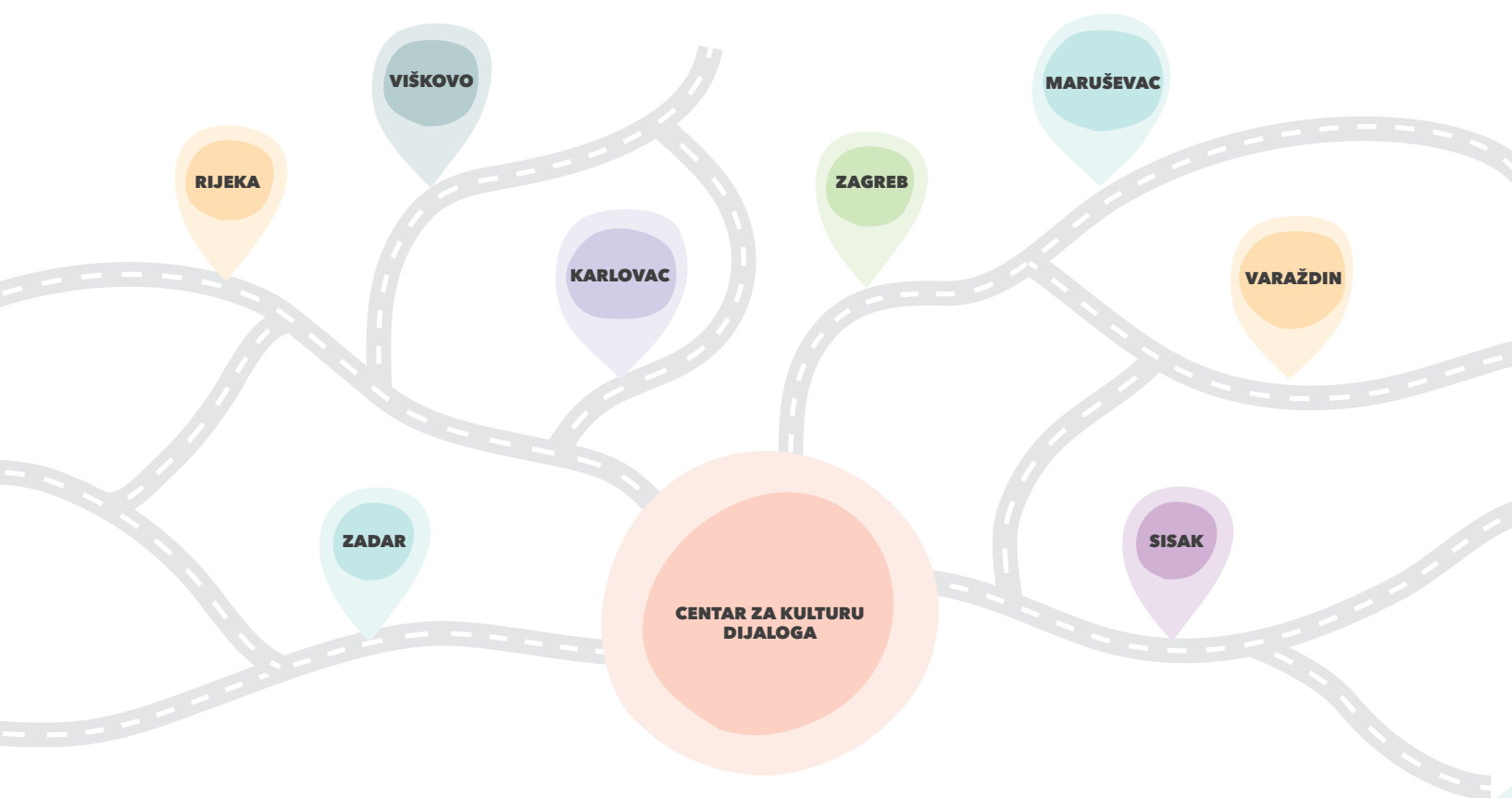
- **jačanje društvene inkluzije kroz obrazovanje**
- **izgradnju povjerenja u lokalne zajednice kroz dijalog**
- **preoblikovanje narativa o migracijama**
- **integraciju žena izbjeglica**
- **integraciju u vrijeme pandemije bolesti COVID-19.**

Kako to u praksi izgleda, Nejra Kadić Neškić, direktorica Centra, opisala je na sljedeći način.

Centar radi s oko 200 osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom koji žive u Zagrebu, Sisku, Karlovcu, Rijeci, Viškovu, Zadru, Varaždinu, Maruševcu. U ovim lokalnim zajednicama postoje mobilni timovi u kojem su voditelji slučaja integracije i kulturni medijatori. Njihova uloga u provedbi integracijskih politika i procesa iznimno je važna jer potiču sveobuhvatnu integraciju. S jedne strane podržavaju konzumiranje svih prava osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom, a s druge strane djeluju u cilju senzibilizacije zajednice za različitosti u kulturnom, etničkom i vjerskom pogledu. Voditelji slučajeva integracije osiguravaju podršku osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom kroz izradu i provedbu individualnih planova integracije u skladu s potrebama, željama i mogućnostima ovih osoba. Kulturni medijatori, pored toga što su prevoditelji, oni su i pomagači u razumijevanju i prevladavanju razlika u kulturama i običajima Hrvatske i zemalja podrijetla osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom.

Izazovi i poteškoće s kojima se susreću osobe s odobrenom međunarodnom zaštitom u Hrvatskoj su različite, ali iz dosadašnje prakse može se zaključiti da je najveći izazov ipak savladavanje hrvatskog jezika koji smatraju teškim naročito za one koji ne poznaju latinično pismo. Drugi izazov, koji ozbiljno usporava njihovu integraciju, dugi je period čekanja na priznavanje diplome te uključivanje na tržište rada u skladu s formalnim kvalifikacijama. Širenje socijalne mreže i povezivanje s lokalnim stanovništvom pokazalo se posebnim izazovom za vrijeme pandemije bolesti COVID-19.

Unatoč poteškoćama s kojima se suočavaju, direktorica Centra prepoznaje puno pozitivnih promjena kod osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom, ali i u zajednici. Kod različitih dionika integracijskih procesa, poput javnih službenika, predstavnika medija, novinara, prepoznaje veliku posvećenost te profesionalnu i osobnu predanost

ovoj tematici i kreiranju društva koje je bolje sa sve nas zajedno. Utjecaj rada s azilantima prepoznaje i među zaposlenicima Centra. Kod zaposlenika i volontera Centra vidljiva je veća sigurnost i bolje kompetencije za vođenje različitih procesa u zajednici i za dijalog, veća spremnost za snažnije zagovaranje ljudskih prava i bolje integracijske politike, otvoreniji su za kreiranje novih inicijativa i programa te za traženje rješenja koja će poboljšati kvalitetu života osoba s odobrenom međunarodnom zaštitom.

Pokretačku snagu, ustrajnost i održivost Centru daju upravo ljudi u organizaciji, osobito azilanti od kojih su neki danas ravnopravni članovi tima.

**Nejra Kadić
Neškić,**
direktorica
Centra za kulturu
dijaloga

“U timu Centra za kulturu dijaloga imamo osobu s odobrenom međunarodnom zaštitom i ta osoba je jedno od naših najdražih lica – uvijek susretljiv, kooperativan, točan i precizan. On radi kao kulturni medijator za perzijski, dari, paštu i urdu jezik. Popravlja nam prosjek godina tima jer je najmlađi u timu. Našoj radnoj dinamici značajno je doprinio jer mi svi jako puno učimo od njega.

Puno je pitanja s naše strane, a odgovori su uvijek zanimljivi i rado slušani. Najdraže nam je slušati o prirodnim ljepotama i toplini ljudi u Afganistanu!

Najbolji dio svake priče, pa tako i naše su ljudi. Naš tim je dosljedno našim vrijednostima i viziji ujedinjen u različitostima – skup različitih kultura, nacija i religija!”

PRIPREMILE:

Nejra Kadić Neškić, Centar za kulturu dijaloga
Nikoleta Poljak, DKolektiv

O NAMA

DKolektiv – organizacija za društveni razvoj razvila se na postignućima 15-godišnjeg djelovanja Volonterskog centra Osijek. Misija DKolektiva je biti inspiracija i podrška demokratskoj kulturi, razvoju civilnog društva i volonterstva, stvaranju prilika za jednake mogućnosti i aktivno sudjelovanje građana. Organizacija je utemeljena na načelima solidarnosti, humanosti, uvažavanja različitosti, nenasilja, tolerancije, suradnje, razumijevanja i odgovornosti. DKolektiv je organizacija koja aktivno sluša potrebe drugih i zajednice i argumentirano zagovara humano, otvoreno, demokratsko društvo i održivi razvoj. Posebnu pažnju posvećuje dobro osmišljenim, ciljanim i održivim intervencijama u zajednici kroz projekte i programe koje provodi u suradnji s drugim organizacijama i pojedincima. U svom djelovanju nastoji biti inovativna, promovirati pozitivne promjene, kreira prilike za učenje i razvoj, njeguje dijalog te stvara veze među ljudima, organizacijama i zajednicama.

KONTAKT

DKolektiv – organizacija za društveni razvoj

A Stjepana Radića 16, 31 000 Osijek

T +385 31 211 306

E dkolektiv@dkolektiv.hr

W www.dkolektiv.hr

